

Da ve kdo kako stvar prav ceniti in da jo more potem resnično čislati in ljubiti, jo mora dobro poznati. Koliko pa je Slovencev, mladih in starih, ki svojo domovino kaj malo poznajo! In ta je, dasi je v primeri z domovinami drugih večjih narodov majhna, tako lepa in tako bogata prirodnih krasot, da ne more nobena druga, tudi velika dežela v tem tekmovati z njo! Naši pesniki jo zaraditega po pravici imenujejo zemeljski raj, in kdor izmed Slovencev jo pozna natančneje in ima srce, dobro in blago srce, mora z njo žalovati, z njo se veseliti, zanjo hrepeneti, zanjo delati ter jo ljubiti vekomaj! Divne slovenske kraje dobro poznajo tujci po širem svetu in jih vsako leto hodijo občudovat ter naslajat se ob njih krasoti.

Jako plemenito in zaslužno delo opravlja torej oni, ki zbuja in utrja domovinsko ljubezen že v nežnih srcih naše mladine. V ta namen bo odslej tudi »Zvonček« večkrat prinesel popis in podobo tega in onega lepega slovenskega kraja, in nadejati se je, da to domoljubno delo ne ostane brez uspeha!

Niko in Nika.

Pripovedka. Spisala Minka Pirčeva.

Niko in Nika sta bila zakonska dvojica iz rodu škratov. »Kdo in kaj pa so škratje?« me vprašate mladi prijatelji. — Škrktje so pritlikavi prebivalci gozdov, duplin in gorá, napol ljudje, napol duhovi. V resnici jih menda še niste videli, gotovo pa že naslikane. Rod škratov zdaj izmira, ker jim človek ne da miru, oni pa ljubijo samoto in mir. V starih časih, tako pripovedujejo, jih je bilo mnogo več. Tudi niso bili tako plašni kakor so danes. Človeku so radi pomagali in kot stražniki podzemeljskih zakladov celo koga osrečili z neizmernim bogastvom, ne da bi zahtevali od njega drugega kakor hvaležnost, ostati pa je moral tudi dober in pošten. Hudobneža ne marajo, ali mu celo kako zagodejo ali mu škodujejo.

Niko in Nika sta bila mož in žena. Živela sta v gozdu, v gostem smrečju, nad izvirov Kokre, kjer stoje še danes mogočna debela in vlada gozdna tihota. Srečna sta se čutila, vendar jima je do popolne sreče tudi nekaj manjkalo. Bog jima ni dal nič otrok. Postarala sta se že oba. Nikotova dolga brada je osivela, in Nikin obrazek se je nagubal. Upanja nista imela nobenega več, da bi se jima izpolnila vroča želja in bi mogla kdaj zibati kakega Nikca ali kako Nikico.

Bil je poletni popoldan. Nika je sedela sama doma in krpala hlače možu, ki je odšel daleč pod Grintavec, da preišče tam premogovo žilo in se prepriča, ali je premog že zrel za porabo in se naj tedaj razkrije, ali pa naj ostane skrit še nekaj tisočletij.

Zadolgočasilo se je Niki pri šivanju. Spomnila se je svoje osamelosti. Žalostno je vzdihnila. — Zdajci potrka nekdo na drevesno duplino, v kateri je stanovala, in precej potem vstopi njena soseda Sojka vsa brez sape.

»Nika, pojdi gledat čudo! Tam pri studencu leži v mahu mlado človeško bitje, kriči in joka, jaz ga ne morem utolažiti. Moje hčerke so šle iskat zanj svežega zajčjega mleka; najbrže je gladno!«

Nika vrže takoj šivanje v kot in hiti s sosedo Sojko k studencu.

Stvarco, ki je bila tesno povita v belo platno, so med tem Sojkinе hčerke vendar utešile. Dete je bilo lačno in zdaj je srkalo zajčje mleko z vidno slastjo po slamici iz lesene latvice.

Nika in Sojka sta radovedno gledali ljubko dete, Sojkinim hčerkam pa so se obrazi kar žarili od veselja. Zdaj se je dete nasitilo. Z jezičkom je pahnilo slamico iz ustec, zvedavo pogledalo z modrimi očesci ga obdajočo družbo, se nasmehnilo, namrdnilo naposled usta, zaprlo oči in zaspalo.

»Kako pride to človeško dete sem v samotni gozd? Saj ni blizu nobenih bivališč«, zašepeče Nika Sojki, medtem ko so Sojkinе hčerke hitro posele poleg spečega deteta.

»Ne vem«, odgovori tudi šepetaje Sojka, da ne bi prebudila spečega otroka. »Zdi se mi pa, da ga je kdo nalašč prinesel semkaj v gozd in tu ostavil.«

»Pa saj bi moralo umreti, ako bi ga ne bila našla«, reče prestrašeno Nika.

»Gotovo, gotovo!« In zgražata se dobri ženi nad brezsrčnostjo, da je mogel kdo to ubogo bitje prepustiti gotovi smrti.

Kmalu se je zmračilo. Najdenčka pač ni kazalo črez noč pustiti zunaj pod milim nebom, da bi ležal v mahu. Ker je Sojka svojih otrok imela zadosti, ga je vzela Nika v svojo hišico.

Kako se je čutila dobra Nika z mladim bitjem srečno! Koliko skrbi je imela zanje! Postlala mu je mehko posteljico v kotu, ga nasitila in zopet zazibala v spanje.

Tudi Niko je bil vesel ljubega gosta. Naredil mu je iz hrastovih skorij zibelko, stopical po hiši le po prstih, kadar je dete spalo, in skrbno pazil na vsak njegov dihljaj.

Nikin rejenček je bil deček. Ker Niko in Nika nista vedela, čigav je, sta ga obdržala s Sojkinim privoljenjem za svojega. Početkoma sta bila vedno v strahu, da ga pride kdo iskat in zahtevat nazaj. Ali ta strah je bil neutemeljen. Minilo je leto dni in minilo še več let, ne da bi se v vsem tem času dal videti kak človek v tem gozdnem delu nad Kokro, še manj pa da bi se kdo brigal za Nikinega rejenčka.

Srček — tako sta najdenčka imenovala Niko in Nika — je rasel od leta do leta. Velik je bil že tako in še celo večji kakor oče Niko, samo brade ni imel. Oblečen je bil seveda tako kot drugi škratje. Imel je rdečo koničasto čepico na glavi, zeleno jopico, rumen telovnik, modre hlačice in rjave visoke škornjice. Prijazno so se mu lesketale modre oči, izpod čepice pa so se sipali kodrasti, zlati lasje. Lep deček je bil!

Niko in Nika pa sta skrbela, kaj bo z dečkom, ko doraste. Bala sta se za Srčka, da ga nekega dne ne izgubita, ker jima bo zrastel črez glavo ter šel v svet proč od njih med ljudi, od katerih do zdaj še ni vedel ničesar. Imel je Nika in Niko za očeta in mater.

Srček je bil jako živahen deček. Z verericami je za stavo plezal po drevesih, v tolmunu pri studencu pa plaval kakor riba. Bil pa je ubogljiv in ljubil je svoje dozdevne starše. S Sojkinimi otroki pa se ni hotel bratiti in tudi ne z njimi igrati se. Imel se je menda za več kakor so oni, ne da bi vedel, kako in zakaj.

Dolgo vrsto let ni bilo človeka v ta gozdni kraj, kjer sta bivala Niko in Nika s Srčkom. Srček je zrastel že tako, da je bil proti škratov pravcati velik.

Nekega jutra prebudi glas sekire našo škratsko rodbino. — Dva drvarja sta prišla v gozd. Ako bosta mnogo dreves posekala, se bodo morali škratje umakniti globočje v gozd pod Grintavec.

Takoj pri prvem glasu sekire, ki ga je Nika zjutraj zaslišala, ni slutila nič veselega. »Ljudje so blizu«, si je mislila, »in ti mi bodo vzeli mojega ljubega Srčka.« Izrekla je to slutnjo tudi svojemu možu, in sklenila sta, se čim prej od tod podati proč in si poiskati drugo stanovališče, kjer se jima ne bo treba bati za Srčka.

Srček se pa ni nič prestrašil glasu sekire. Radovednost ga je gnala iz hišice. Splezal je na drevo in od tam opazoval drvarja, ki sta z ostro sekiro podirala deblo za deblom. Mikalo ga je, da bi se drvarjema približal, pa vendarle ni imel pravega poguma.

Tako je prišlo poldne. Drvarjema je prineslo v gozd kosilo mlado dekletce v košarici. Bilo je menda toliko staro kakor Srček. Ko sta drvarja kosila, se je odpravila deklica iskat cvetic.

Srček opazuje deklico z drevesa. Vidi se mu njemu enaka in rad bi se ji pridružil in se igral z njo. Počasi zdrzne z drevesa in se ji bliža.

Komaj ga deklica zagleda, se ga silno prestraši in beži pred njim, kričaje:

»Škrat me bo! Škrat me bo!«

Drvarja hitita deklici naproti.

Eden zagleda Srčka v škratski opravi.

»Čakaj, ti škratska pošast!« pravi drvar, zagledavši ga, pobere debelo poleno in ga zaluči proti Srčku. Poleno je oplazilo dečka, da je zakričal in da se mu je kri polila po obrazu. Zbežal je domov, kjer sta ga prestrašena Niko in Nika sprejela. Drvar ga ni zasledoval. Bal se je pač tudi kakor deklica škratov.

Nika je položila krvavečega Srčka v posteljo, mu izprala in obvezala rano in mu najskrbneje stregla. Vendar je bila vsa skrb zaman! Rana je bila tako huda, da se kri ni hotela ustaviti. Dasiravno je šel Niko za bolnega Srčka iskat starega strica, ki je bil znamenit zdravnik med škrtati, in je ta tudi prišel, ga ni bilo mogoče rešiti. Tretji dan je Srček mrtev ležal na postelji.

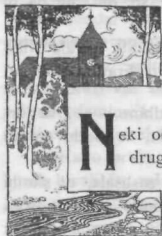
Niko in Nika sta bila silno žalostna nad izgubo svojega Srčka. Na njih prošnjo so zanesli škratje globoko pod Grintavec, kjer so ga pokopali v velik skalnat grob. Od žalosti za Srčkom nečeta več živeti v gozdu med zelenimi drevesi, ampak ostati hočeta na vekov veke pod zemljo pri svojem ljubljencu.

Slovanske pravljice.

Priobčuje *Nik. Vrhov.*

14. Očetova dedščina.

(Češka.)

Neki oče je imel tri sinove. Najstarejšemu je bilo ime Martin, drugemu Matej, najmlajšemu Mihec. Vsi trije so bili že odrasli. Oče zbolil. Ko mu prihaja čedalje huje, pokliče sinove k smrtni postelji in jim reče: »Otroci, vidite, da nimam drugega kakor to kočo, mačka, petelina in koso. V koči prebivajte! Od onih treh reči pa naj si vsak vzame po eno! Ne bodi prepira med vami; živite v miru, in Bog vam bo dal blagoslov.« Ko je bil to izrekel, je umrl.

Sinovi so pokopali očeta in si razdelili dedščino. Martin, ki je znal dobro kositi, je vzel koso, Matej petelina, Mihec mačka.

»Doma ne moremo vsi ostati«, veli Martin bratoma, »pomrli bi od lakote. Jaz pojdem s koso po svetu, vidva pa ostanita tu in si pomagajta kakor si moreta«.

Vsi trije so se ljubili, in kar je eden dejal, temu je pritrnil drugi. Zato se mlajša nista upirala bratovemu sklepu.

Martin zadene koso na ramo in gre po svetu. Hodil je dolgo, dolgo, toda nikjer ni našel dela. Naposled pride v deželo, kjer so bili ljudje še jako neumni. Grede v mesto, sreča gospoda, ki ga vpraša, kaj nese.